

Principstandpunkt, som gik ud paa at sige: Vi maa overhovedet ikke gribe ind i Kontraktfriheden, hvor man lige saa lidt i dette Tilfælde som ellers skulle sig paa. Spørgsmaalet er mere, hvilken Tendens man vil faa ind paa, og jeg siger da, at dette Lovforslag røber en Tendens til at gribe ind i Kontraktfriheden paa en betænkelig Maade. — Den ærede Minister behagede at kalde dette en „Frage“. Jeg erindrer, at den ærede Minister i Fjor eller i Forfjor, da der var Tale om Prostitutionslagen, ogsaa talte om „Frageslom“ lige overfor det ærede 2det Medlem for 7de Kreds (Sjerre). Men det er jo dog ikke noget Svar. Den ærede Minister vil vist give mig Ret i den Paastand, at Borgernes Ret til at ordne deres Retshandler, deres private Forhold, skal man være varsom med at gribe ind i — saa faar den ærede Minister at kalde det en Frase. Skal det være en Frase, vil jeg sige, at det kan være en naturlig Betegnelse i en Ministers Mund, som maaske ikke sætter Friheden saa højt som jeg. — At en saadan Indgriben, som her er Tale om, skulde kunne finde Sted i alle mulige Retshandelsforhold eller i alt Fald i det overvejende Antal Forhold, forekommer mig dog at være en meget overdreven Paastand. — Den ærede Minister henviste til, at han tidligere — jeg ved ikke, hvad han sigtede til — havde været inde paa at ville lovgive i Retning af den moderne Lagerlovgivning, som han kaldte det. Det er imidlertid ikke lykkedes ham at sætte noget saadant igennem, og jeg tror heller ikke, at det vil kunne lykkes ligesom det ikke er mig bekendt, at man i noget andet Land er naaet til at faa praktiske Lovbestemmelser i denne Retning. Faktum er, at hvad man tidligere har haft af Lagerlove og strenge Lagerlove, har man været nødt til at opgive. — Det ærede 2det Medlem for 5te Kreds (Holch) har selvfølgelig ganske Ret, naar han mener, at det skulde være et Særkende for den nyere Tids Lovgivning at gribe mere og mere ind paa den Maade, her er Tale om. Nej, ser man efter i Lovgivningen for flere Hundrede Aar tilbage, skal man nok finde, hvorledes der blev grebet ind i alle private Forhold ikke alene ved Lagerlove, men f. Eks. ved at fastsætte Takster paa alle mulige Ting for næringsdrivende. Jeg betragter det tværtimod som et Fremstridt i Civilisation, at man er kommen bort fra den Indgriben i Næringsforhold og i privat Handel og Wandel, som man gjorde sig skyldig i for 100 Aar siden, og jeg kan altsaa ikke erkende, at det er det ærede 2det Medlem for 5te Kreds (Holch), der gaar frem i Retning af moderne civiliseret Lov-

givning, og at det skulde være mig, der staar paa et forældet Standpunkt. Jeg tror, at det er et godt Standpunkt ogsaa i Nutiden at hævde Borgernes Ret til at træffe kontraktmæssige Bestemmelser om deres private Retshandelsforhold.

Den ærede Minister sagde, at det Skøn eller den Afgørelse ved Takationsmænd eller eventuelt ved Domstolene, som der her vil være Tale om, en Afgørelse af, hvilket Vederlag eller hvilken Godtgørelse der skal gives, er ikke vanskeligere end Skøn, som Domstolene maa afgive i mange andre Tilfælde. Det er rigtigt nok, at der vil kunne fremkomme mange Retstrætter, hvor Domstolene eller Skønsmand maa afgive et Skøn; men naar sker det? Det sker netop i Reglen i saadanne Tilfælde, hvor Parterne ikke have været forudseende, ikke have været kloge nok til at træffe de fornødne Bestemmelser, naar Parterne ere negligeante, naar de ikke bryde sig om deres Forretninger; saa kommer der Disputer, hvor Domstolene maa skønne. Men her vil man forbyde Parterne at give tydelige og klare Regler om, hvad der skal være Ret imellem dem, og saa vil man, at Domstolene eller Takationsmænd skulle skønne om, hvad der er Ret mellem Parterne. Man forbyder Parterne selv at skrive, hvad der skal være Ret imellem dem, og saa lader man Afgørelsen være afhængig af Tredjemands Skøn. At det er ubeløst, synes jeg, at alle maa kunne blive enige om.

Med Hensyn til § 1 maa det maaske endnu være mig tilladt at bemærke, at naar Købesummen er krediteret, uden at Ejendomsretten er forbeholdt, saa er, som den ærede Minister ogsaa sagde, Forholdet i Virkeligheden ikke noget andet end det, at Sælgeren har faaet en obligatorisk Fordring paa Køberen; Summen skal betales i visse Rater og vel ogsaa forrentes paa en vis Maade. At der skulde være noget aparte derved, at man fortrinsvis skulde lovgive om et saadant Tilfælde, fordi det Forhold, hvoraf Gældsfordringen udspringer, er et Salg, medens man ikke skulde give Regler, hvor Gældsforholdet er foranlediget ved et Pengelaan, tror jeg ikke. Nej, hvad der skal være det aparte her, er netop Afdragshandel med Forbehold af Ejendomsretten. Det kan naturligvis godt tænkes, at Sælgeren har indført den Stipulation, at, naar Køberen ikke har betalt sine Afdrag, skal Sælgeren have Ret til at faa det overleverede tilbage, hvad der ikke har nogen praktisk Betydning i alle de Tilfælde, hvor Tingen er solgt eller gaaet til Grunde. Men det er et meget sjældent Tilfælde, som jeg ikke tror, at man behøver at lovgive om.